37(07)
С-77

СОВРЕМЕННЫЕ
ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ
ТЕХНОЛОГИИ
ДОШКОЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ

Н. С. СТАРЖЫНСКАЯ

МАЎЛЕНЧАЕ І ЛІНГВІСТЫЧНАЕ РАЗВІЦЦЁ ДАШКОЛЬНІКА

95

Современные педагогические технологии
дошкольного образования

Н. С. Старжынская

МАЎЛЕНЧАЕ І ЛІНГВІСТЫЧНАЕ РАЗВІЦЦЁ ДАШКОЛЬНІКАЎ

Дапаможнік для педагогаў устаноў,
якія забяспечваюць атрыманне
дашкольнай адукацыі

БГПУ БИБЛИОТЕКА
ИНВ. № 1682526

Мінск "Зорны верасень" 2007

УДК 373.2.016
ББК 74.100
С 77

Серыя засnavана ў 2007 годзе

Рэцэнзенты:
кандыдат педагагічных навук, дацэнт *Л. С. Хадановіч*,
загадчык дашкольнай установы № 110 г. Мінска *Т. Э. Пятрэнка*

Starжынская, Н. С.

С 77 Маўленчае і лінгвістычнае развіццё дашкольнікаў: дапаможнік для педагогаў устаноў, якія забяспечваюць атрыманне дашк. адукацыі / Н. С. Старжынская. – Мінск : Зорны верасень, 2007. – 88 с. – (Современные педагогические технологии дошкольного образования).

ISBN 978-985-6775-69-0.

Серыя "Современные педагогические технологии дошкольного образования" ўключае новыя педагагічныя тэхналогіі ў розных аспектах развіцця дзіцяці: маўленчага і лінгвістычнага, мастацка-маўленчага, музычнага, экалагічнага, матэматычнага, музычна-эстэтычнай культуры сродкамі беларускага музычнага фальклору і інш.

Дадзеная кніга – адна з першых у гэтай серыі. У ёй падрабязна выкладзены асноўныя параметры тэхналогіі маўленчага і лінгвістычнага развіцця дашкольнікаў: мэта, структура, прынцыпы, змест, дыягностыка. Апрача таго, яна мае практычны матэрыял: рухавыя гульні, гульнявыя сітуацыі, сцэнарыі і інш.

Для педагогаў дашкольных устаноў, выкладчыкаў і студэнтаў педагагічных ВНУ, а таксама для навучэнцаў педкаледжаў. Можа быць карыснай усім, хто неабыякавы да роднай беларускай мовы, засваенне якой пачынаецца ў дзяцінстве.

УДК 373.2.016
ББК 74.100

ISBN 978-985-6775-69-0
© Старжынская Н. С., 2007
© Афармленне. ПУП "Зорны верасень", 2007

УВОДЗІНЫ. Педагагічная тэхналогія – сродак аптымізацыі працэсу адукацыі

Паняцце "педагагічная тэхналогія" ўзнікла ў 60-я гг. XX ст. у ЗША і спачатку адносілася толькі да выкарыстання ў навучальным працэсе тэхнічных сродкаў навучання альбо камп'ютэраў як сродку павышэння яго якасці. Пачынаючы з 70-х гг. сутнасць трактовак педагагічнай тэхналогіі змянілася. Так, згодна з міжнародным штогоднікам па тэхналогіі адукацыі і навучання 1978/79 (Лондан, Нью-Йорк, 1978) "мэта тэхналогіі – высвятліць прынцыпы і распрацаваць прыёмы аптымізацыі адукацыйнага працэсу шляхам аналізу фактараў, якія павышаюць адукацыйную эфектыўнасць, шляхам канструявання і ўжывання прыёмаў і матэрыялаў, а таксама шляхам ацэнкі ўжываемых метадаў". Гэтае палажэнне знайшло адлюстраванне ў азначэнні ЮНЭСКА: "Педагагічная тэхналогія – гэта сістэмны метад стварэння, прымянення і вызначэння ўсяго працэсу выкладання і засваення ведаў з улікам тэхнічных і чалавечых рэсурсаў і іх узаемадзеяння, якія ставяць сваёй задачай аптымізацыю форм адукацыі".

У айчыннай педагагічнай навуцы ў разуменні тэрміна "педагагічная тэхналогія" існуюць вялікія разначытанні (Б. Т. Ліхачоў, І. П. Волкаў, В. М. Манахаў і інш.). Аднак, у адрозненні ад замежнай педагогікі, гэта паняцце ўключае не толькі працэс навучання, але і выхавання.

Мы прытрымліваемся пункту гледжання расійскага вучонага М. В. Кларына[1], які лічыць, што тэхналогія азначае *сістэмную сукупнасць і парадак функцыянавання* ўсіх асобасных, інструментальных і метадалагічных сродкаў, якія выкарыстоўваюцца для дасягнення педагагічных мэтаў. Блізкі да яго беларускі педагог С. С. Кашлеў, які лічыць, што педагагічная тэхналогія ёсць сукупнасць спосабаў (метадаў, прыёмаў, аперацый) педагагічнага ўзаемадзеяння. Менавіта яны

[1] *Кларин М. В.* Педагогическая технология в учебном процессе. М., 1989.

ЛІТАРАТУРА

Абабурка, М. Культура беларускай мовы / М. Абабурка. – Мн., 1994. – 122 с.

Аберган, В. П. і інш. Народная спадчына – дашкольнікам: дапаможнік для педагогаў дзіцячых устаноў / В. П. Аберган, А. К. Лявонава, Т. У. Арлова, М. А. Каліноўская. – Мн., 1998.

Андрэева, Е. Г. Навучанне ў дзіцячым садзе 5–6-годак роднай беларускай мове сродкамі дыдактычнай гульні / Е. Г. Андрэева. – Мн., 1989.

Арушанова, А. Г. Речь и речевое общение детей 3–7 лет / А. Г. Арушанова. – М., 1999.

Дубініна, Дз. М., Старжынская, Н. С. Мастацка-маўленчая дзейнасць ў дзіцячым садзе: дапаможнік для педагог. дашк. устаноў / Дз. М. Дубініна, Н. С. Старжынская. – Мн., 1999.

Жуковіч, В. А. Ад казкі – да спектакля: дапаможнік для педагогаў дзіцячых дашк. устаноў і настаўнікаў пачатковых класаў / В. А. Жуковіч. – Мн., 1998.

Журова, Л. Е. Обучение грамоте в детском саду / Л. Е. Журова. – М., 1978.

Каляда, А. А. Расказванне і чытанне ў дзіцячым садзе: дапаможнік для работнікаў дашкольных устаноў / А. А. Каляда. – Мн., 1978.

Красіла, А. І. Праз літаратурную спадчыну – да авалодання роднай мовай: дапам. для педагогаў дашк. устаноў / А. І. Красіла. – Мн., 2002.

Кукса, В. М. Колеры вясёлкі: вучымся гаварыць па-беларуску: дапаможнік для педагогаў дашкольных устаноў / В. М. Кукса. – Мн., 1998.

Кривицкий, А. А. и др. Белорусский язык для говорящих по-русски / А. А. Кривицкий, А. Е. Михневич, А. И. Подлужный. – Мн., 1990.

Лозка, А.Ю. Беларусазнаўства – у дзіцячы садок і школу // Адукацыя і выхаванне. – 1995. – № 6.

Ляшук, В. М. Прарастаюць словы: дапаможнік для педагогаў дзіцячых дашк. устаноў / В. М. Ляшук. – Мн., 1997.

Марціновіч, А. Святло чароўнага ліхтарыка. Выбр. старонкі гісторыі беларускай дзіцячай літаратуры: У 2-х кн. – Мн., 1998.

Марціновіч, Л. С. і інш. Сцяжынка / Л. С. Марціновіч, Т. У. Юрэвіч, Л. У. Іўлева. – Мн., 1994.

Негневицкая, Е. И., Шахнарович А. М. Язык и дети / Е. И. Негневицкая, А. М. Шахнарович. М., 1981.

Някрасава, Н. Д., Маісеенка, Р. В. Беларускія народныя казкі ў дзіцячым садзе: дапам. для педагогаў дашк. устаноў / Н. Д. Някрасава, Р. В. Маісеенка. – Мн., 2000.

Общение и речь: Развитие речи у детей в общении со взрослым / Под ред. М. И. Лисиной. – М., 1985.

Прэтчанка, В. У. Роднае слова – крыніца развіцця асобы, духоўнасці народа // Адукацыя і выхаванне. – 1994. – № 12.

Рудзік, В. С. Планаванне работы па развіцці маўлення дашкольнікаў у вольны час: дапаможнік для педагогаў устаноў, якія забяспечваюць атрыманне дашк. адукацыі / В. С. Рудзік. – Мазыр, 2005.

Смирнова, Е. Развитие речи ребенка – важнейшая задача воспитателя // Дошк. воспитание. – 1988. – № 5.

Сохин, Ф. А. Психолого-педагогические основы развития речи дошкольников / Ф. А. Сохин. – М.; Воронеж, 2002.

Старжинская, Н. С. Формирование у дошкольников фонологических представлений // Вопр. психологии. – 1981. – № 5.

Старжынская, Н. С. Навучанне першакласнікаў звязнаму чытанню / Н. С. Старжынская. – Мн., 1986.

Старжинская, Н. С. Формирование синтетического чтения у шестилетних детей // Вопр. психологии. – 1988. – № 5.

Старжынская, Н. С. Займальны матэрыял па навучанню грамаце: Кн. для настаўніка / Н. С. Старжынская. – Мн., 1989.

Старжынская, Н. С. Развіццё маўлення дашкольнікаў: дапам. для педагогаў дашк. устаноў / Н. С. Старжынская. – Мн., 1993.

Старжынская, Н. С. Сябруем і гуляем разам / Н. С. Старжынская. – Мн., 1994.

Старжынская, Н. С. Беларуская мова ў дзіцячым садзе / Н. С. Старжынская. – Мн., 1995.

Старжинская, Н. С. Построение процесса усвоения близкородственного языка в дошкольном детстве // Вопр. психологии. – 2000. – № 4.

Старжынская, Н. С. Тэорыя і методыка развіцця беларускага маўлення дашкольнікаў / Н. С. Старжынская. – Мн., 2000.

Старжинская, Н. С. Обучение грамоте в детском саду: пособие для педагогов дошкольных учреждений / Н. С. Старжинская. – Мн., 2000.

Старжынская, Н. С. У свеце слоў і гукаў: дапаможнік для для дзяцей старэйшага дашк. узросту / Н. С. Старжынская. – Мн., 2001.

Старжынская, Н. С. Развіццё беларускамоўных зносін дашкольнікаў: дапаможнік для педагогаў дашкольных устаноў / Н. С. Старжынская. – Мн., 2001.

Старжынская, Н. С. Падказкі слоўца: вучэб. дапаможнік для выхавальнікаў старшай ступені (ад пяці да шасці гадоў) устаноў, якія забяспечваюць атрыманне дашк. адукацыі / Н. С. Старжынская. – Мн., 2003.

Таллер, Л. А. Здравствуй, книга! / Л. А. Таллер. – Мн., 1986.

Шылько, Т. М. Скажы па-беларуску: дапаможнік для выхавальнікаў і бацькоў / Т. М. Шылько. – Мн., 2004.

ЗМЕСТ

Уводзіны. Педагагічная тэхналогія – сродак аптымізацыі працэсу адукацыі 3
Асноўныя паняцці тэхналогіі 12
Структура і змест блокаў тэхналогіі 15
Класіфікацыйныя параметры тэхналогіі (паводле Г. К. Селеўкі) 16
Мэта і спектр мэтавых арыентацый 17
Канцэптуальныя палажэнні тэхналогіі 18
Асноўныя педагагічныя сродкі тэхналогіі і іх характарыстыка 26
Асаблівасці зместу тэхналогіі 40
Характарыстыка дыягнастычнага блока тэхналогіі 51
Асаблівасці методыкі тэхналогіі 55
Выніковасць тэхналогіі 65
Літаратура 67
Дадаткі 70